

ματα μετάξης ἢ ἐρίου ἢ βάμβακος χρησιμεῖον συνήθως πρὸς κόσμησιν τῶν παρυφῶν καὶ ἄλλων μερῶν τῶν ἐνδυμάτων κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.): Φρύδια σὰ γαϊτάνι (λεπτὰ καὶ κανονικὰ) κοιν. Δρόμος σὰ γαϊτάνι (εὐθύτατος) *Ηπ. || Φρ. Πλέκω γαϊτάνι (βυσσοδομῶ κακόν τι κατὰ τινος, ἐπιβουλεύομαι) πολλαχ. Κάνω γαϊτάνι (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ζάκ. Πίνω ἓνα γαϊτάνι (πίνω ποτὸν ἔχον ἐντὸς τοῦ ποτηρίου ὕψος ὅσον τὸ πάχος γαϊτανιοῦ, δηλ. πολὺ ὀλίγον) Κύθν. κ. ἄ. || Παροιμ. Ἀπέξον ὁ χορὸς γαϊτάνιν φαίνεται (οἱ ἔξω τῶν πραγμάτων εὐρισκόμενοι νομίζουν ταῦτα εὐκόλα καὶ εἶναι ἀφειδεῖς εἰς παροχὴν ὁδηγίων) Κερασ. || *Ἄσμ.

Τόσα καὶ τόσα Σάββατα καὶ μύρτες Κυριακάδες
κόρη δαχτάνι ἐπλεκε, κόρη δαχτάνι πλέκει
Σαμακόβ.

Κόρη ἁτάνιν ἤπ-πλεε τεσσάρους πέντε χρόνους
(ἤπλεε = ἐπλεκε) Τῆλ.

Ψηλομελαχρινούλλα μου, ποῦ τό 'βρες τὸ μελάνι
κ' ἤβαρες τὰ φρυδάκια σου κ' εἶναι σὰ δὲ γαϊτάνι;
Ἀπύρανθ. β) Σχοινίον μάλλινον πλεγμένον ὡς γαϊτάνι καὶ χρησιμεῖον διὰ δέσιμον σακκουλίων, σάκκων κττ. Στερελλ. (Κλών.) γ) Πλέγμα μεταξωτὸν μαῦρον χρησιμεῖον εἰς ἐξάρτησιν ὥρολογίου Παξ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Ζάκ. Σαμοθρ. 2) Μετάξινον νῆμα, μετὸ ὁποῖον γίνονται τὰ κεντήματα τῶν ἀνδρικῶν γελεγκίων Ρόδ. 3) Ἡ κεντημένη ἄκρα ἐνδύματος, παρυφὴ Στερελλ. (Καλοσκοπ.)

4) Ὁ Ἀποκρᾶτικος χορὸς γαϊτανάκι 2, ὁ ἰδ., Ἀθῆν. Ζάκ. Κεφαλλ. β) Χορὸς τῆς τρίτης ἡμέρας τοῦ Πάσχα, καθ' ὃν δύο ἡμιχόρια τραγουδῶντα συμπλέκουν εἰς ὠρισμένην στιγμὴν τὰς χεῖρας καὶ ἀποτελοῦν ἐν ὠραίῳ σύμπλεγμα Στερελλ. (Κλών.) γ) Γαμήλιος χορὸς μετὰ βήματα συρτὰ Ρόδ. 5) Εἶδος μαύρου σύκου (ὁ καρπὸς τῆς συκῆς γαϊτάνα, δι' ὃ ἰδ. γαϊτάνης Β 2) Μύκ. Σῦρ.

6) Πόα τις μετ' ἐλικας εὐαίσθητους Στερελλ. (Αἰτωλ.) Β) Ἐπιρρηματ. 1) Κατ' εὐθείαν γραμμὴν κοιν.: Φρ. Τὸ παίρνω σκοινὶ γαϊτάνι (ἐπὶ ὀχληρᾷ ἐπαναλήψεως τοῦ ἰδίου πράγματος. Περὶ τῆς φρ. ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Λεξικογρ. Δελτ. 4, 122) κοιν. Πάει ὁ χορὸς γαϊτάνι ἢ ἀπλῶς χορὸς γαϊτάνι (ἐπὶ χοροῦ εὐρύθμου καὶ κανονικοῦ) σύνθηθ. Σέρνω τὸ χορὸ γαϊτάνι (συνών. τῇ προηγουμένῃ) πολλαχ. Ἡρτι ἢ δ'λεῖα γαϊτάν' (εὐδωδῶθη τὸ ἔργον) Μάδυτ.

2) Ἀδιακόπως, συνεχῶς Μακεδ. (Βλαστ.): Τραυῶ γαϊτάν'.

γαϊτανιά ἢ, Κρήτ. γαϊτάνια Πόντ. (*Ιμερ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά.

1) Γαϊτάνης Β 1, ὁ ἰδ., Κρήτ. Ἡ λ. καὶ ὡς ὄν. κύριον Θράκ. 2) Ὄνομα ἀγελάδος Πόντ. (*Ιμερ.)

γαϊτανίζω Κρήτ.—Δασκαλογιάνν. Τραγούδ. στ. 913.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι.

Σχηματίζω εἰς κύκλους, ἐπὶ χοροῦ (καθὼς τὰ κυκλικά ποικίλματα τὰ ὁποῖα γίνονται μετὰ τὸ γαϊτάνι): Ποίημ.

Δὲ βλέπω νγεὺς μετ' ἄρματα ἀσημοκονκ' ἄλλωμένους,
ψηλοὺς καὶ λυγνομέσηδες σὰν βιόλες στολισμένους
νά γαϊτανίζου δὲ χορὸ, νὰ λέει μαδινάδες

Δασκαλογιάνν. ἔνθ' ἄν.

γαϊτάνικας ὁ, Πόντ. (Λιβερ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι.

Ὄνομα βοδὸς ἔνεκα τῶν ἰδιαζόντων χρωματιστῶν ραβδώσεων τοῦ τριχώματος.

γαϊτανίτσα ἢ, Καππ. (Σινασσ.)

Ὑποχορ. τοῦ οὐσ. γαϊτάνι διὰ τῆς καταλ. -ίτσα.

1) Γαϊτανάκι 1, ὁ ἰδ. 2) Μεταφ. ἡ ὁφρὺς τοῦ ἀνθρώπου (ἐκ τῆς ὁμοιότητος τοῦ σχήματος). Συνών. φρύδι.

γαϊτάνλης ἐπίθ. ἀμάρτ. καϊτάνλης Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -λής.

Ὁ πεποικιλμένος μετὰ γαϊτάνι (σημ. Α 1): Καϊτάνλία ζουπούνας.

γαϊτάνλάεμαν τό, ἀμάρτ. καϊτάνλάεμαν Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαϊτάνλαεύω.

Ποίκιμα μετὰ γαϊτάνι (σημ. Α 1).

γαϊτάνλαεύω ἀμάρτ. καϊτάνλαεύω Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γαϊτάνλης.

Ποικίλλω μετὰ γαϊτάνι (σημ. Α 1).

*γαϊτανογιός ὁ, γατανογιός Ἰων. (Καράμπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊτάνι καὶ γιός.

Υἱὸς ἀσίου κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν χωρικόν: Ἄσμ.

Γατανογιέ κς ἀπόξεψε, γατανογιέ κατέβα,
νὰ φάς τὰ μέσα τοῦ λαγοῦ, τὰ δῶξ τῆς περδίκας.

γαϊτανοζωσμένος ἐπίθ. *Ηπ. Κῶς γαϊτανοζωμένος *Ηπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι καὶ τοῦ ζωσμένος μετοχ. τοῦ ρ. ζώνω.

Ὁ οἶονεῖ ζωσμένος μετὰ γαϊτάνι, ἥτοι ὁ φορῶν ἐνδύματα κοσμημένα μετὰ γαϊτάνι: Ἄσμ.

Ἐχει παιδὶ μικρούτοικο καὶ γαϊτανοζωσμένο,
τὸ λούζουν, τὸ χτενίζουν, 'ς τὸ δάσκαλο τὸ πάνε

*Ηπ.

Μωρὲ παιδὶ μικρούτοικο καὶ γαϊτανοζωσμένο

ποῦ σ' ἔλουζαν, σὲ χτενίζαν, 'ς τὸ δάσκαλο σὲ πάγουν
Κῶς.

γαϊτανολαιμοῦσα ἐπίθ. θηλ. Πελοπν. (Μάν.) κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊτάνι καὶ λαιμός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦσα, δι' ἣν ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾶ 37(1925) 180 κέξ.

Ἡ ἔχουσα λαιμὸν ἐπιμήκη: Ἄσμ.

Κυρὰ ψηλή, κυρὰ λυχνή καὶ γαϊτανολαιμοῦσα.

γαϊτανομμάτης ἐπίθ. ἀμάρτ. Θηλ. γαϊτανομμάτα ἄγν. τόπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊτάνι καὶ μάτι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ης.

Γαϊτανοφρυδάτος, ὁ ἰδ.: Παροιμ. Ὅσον στραβὸ χωρὶς ἢ στραβὴ φοράδα εἶναι γαϊτανομμάτα («ἐν τυφλῶν πόλει καὶ γλαυρὸς βασιλεύει»).

γαϊτανοπεριπλεγμένος ἐπίθ. ἀμάρτ. Θηλ. γαϊτανοπεριπλεγμένη Σκῦρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι καὶ τοῦ περιπλεγμένος μετοχ. τοῦ ρ. περιπλέκω.

Γαϊτανοπλεγμένος, ὁ ἰδ.: Ἄσμ.

Εἴν' ἡ μέση σου ζωσμένη, | γαϊτανοπεριπλεγμένη.

γαϊτανοπλεγμένος ἐπίθ. Πελοπν. (Μάν.) γαϊτανοπλεγμένος Κέρκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι καὶ τοῦ πλεγμένος μετοχ. τοῦ ρ. πλέκω.

Ὁ οἶονεῖ ὡς γαϊτάνι πλεγμένος, δηλ. λεπτὸς καὶ κανονικός: Ἄσμ.

Κάνει ἀρχὴ ὅς τὰ μάτια του τὰ γαλοζυμωμένα,
ὕστερα ὅς τὰ φρυδάκια του τὰ γαιτανοπλεγμένα
(μοιρολ.) Μάν.

Καμαροφρύδι ἀγιογράφο καὶ γαιτανοπλεγμένο
Κέρκ. Συνών. γαιτανοπεριπλεγμένο.

* γαιτανοπόδας ἐπίθ. γατανοπόδας Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιτάνι καὶ πόδι καὶ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. - ας.

Ὁ ἔχων εἰς τὸν πόδα γραμμὴν χρώματος διαφόρου
ἀπὸ τὸ χρῶμα τοῦ σώματος.

γαιτανόρραχο τό, ἀμάρτ. γαιτανόρραχον Λήμν.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιτάνι καὶ ῥάχι.

Ἡ μαύρη γραμμὴ τοῦ τριχώματος ζώων, ἡ ὁποία ἀρ-
χίζει ἀπὸ τὸν λαιμὸν καὶ καταλήγει διὰ τῆς σπονδυλικῆς
στήλης εἰς τὴν οὐράν.

γαιτανόρραχος ἐπίθ. ἀμάρτ. βατανόρραχος Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιτάνι καὶ ῥάχι καὶ τῆς παραγωγι-
κῆς καταλ. - ος.

Ἐπὶ ζώου, ὁ ἔχων ἐπὶ τῆς ράχεως κατὰ μῆκος τῆς
σπονδυλικῆς στήλης γραμμὴν χρώματος διαφόρου ἀπὸ τὸ
χρῶμα τοῦ λοιποῦ σώματος.

γαίτανος ὁ, ΚΠασαγιάνν. Μοσχ. 95.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιτάνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ος κατὰ τύπ. μεγεθ.

Γαιτάνης Β 1, ὁ ἰδ.

γαιτανὸς ἐπίθ. Εὐβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιτάνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ος κατὰ τὸ καστανός, μελισσός κττ.

Ἐπὶ βοὸς ὁ ἔχων εἰς τὸ μέτωπον γραμμὰς χρωματι-
στάς: Γαιτανὸ βόιδι.

γαιτανοσυκὰ ἡ, Πελοπν. (Κάμπος Λακων.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιτάνι καὶ συκὰ.

Εἶδος συκῆς. Συνών. γαιτάνης Β 2.

γαιτανότρουλλος ἐπίθ. ἀμάρτ. γατανότρουλ-λος
Κύπρ. Οὐδ. γατανοτρούλ-λιν Κύπρ.

Ἐκ τῶν ὀν. γαιτανγὰς καὶ τροῦλλος. Διὰ τὸ οὐδ.
γαιτανοτρούλ-λιν ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾶ 37(1925)
167 κέξ.

Ὁ ἔχων χρῶμα λευκὸν μὲ μαύρην γραμμὴν κατὰ μῆ-
κος τῆς σπονδυλικῆς στήλης καὶ τὰ κέρατα εὐθέα πρὸς
τὰ ἄνω, ἐπὶ αἰγῶν καὶ τράγων.

γαιτανούρι τό, Λεξ. Βλαστ. 420 Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιτάνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ούρι. Περί τῆς λέξεως ἰδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Λεξικογρ.
Ἀρχ. 6 (1923) 228.

Ὁ ἰχθύς Ιουλίς ἡ τουρικικὴ (julis turicica) τῆς τά-
ξεως τῶν Ιουλιδῶν (julidae). Συνών. γαιτάνης Β 1.
[**]

γαιτανοῦρος ὁ, Πελοπν. (Μεσσ.) Θηλ. γαιτανούρα

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιτανούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ος.

Γαιτάνης Β 1, ὁ ἰδ.

γαιτανοφρυδάτος ἐπίθ. σύνηθ. γαιτανοφρυδα-
τους ἐνιαχ. βορ. ἰδιωμ. γαιτανοφρυδάτος Αἰγιν. κ. ἄ.
γατανοφρυδάτος Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιτάνι καὶ φρύδι καὶ τῆς παραγωγι-
κῆς καταλ. - ατος.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Ὁ ἔχων φρύδια κανονικὰ καὶ λεπτὰ ὡς τὸ γαιτάνι
ἐνθ' ἄν.: Φρ. Εἴπαμε ξανθὰ, σγουρὰ καὶ γαιτανοφρυδάτα
(ἐνν. λόγια, δηλ. πολλὰ καὶ διάφορα, πεπαισμένως) Πε-
λοπν. (Λακων.) || Ἄσμ.

Γιὰ πές μου πές μου, μπιστιτσέ, τὰ πρόβατα ποινοῦ ἔναι;
ποινοῦ ἔν' αὐτὸς ὁ μπιστικὸς ὁ γαιτανοφρυδάτος;
Αἰγιν.

Τοῦ Γιαννακῆ ἔναι ὁ βοσκὸς ὁ γατανοφρυδάτος
Ἀπύρανθ.

Παίρνει ὁ κοδὸς τὴν ὁμορφὴν, παίρνει ὁ κοδὸς τὴν ἄσπρη,
παίρνει ὁ κοδὸς τὴ γαλανὴ τὴ γατανοφρυδάτη
αὐτόθ.

Ἄσπρη στοργυλοπρόσωπη καὶ γαιτανοφρυδάτη,
τὴ δέτρα σκίζεις κάνεις δγὸ μὲ τὸ δεξὸ σου μάτι
Κρήτ.

Σκουλήκια τρώ δὲ μάτια του τὰ γαιτανοφρυδάτα
καὶ φίδια τὴ γλωσσίτσα του τὴν ἀηδογολαλοῦσα
αὐτόθ. Συνών. γαιτανομάτης, γαιτανοφρύδης.
Πβ. γαιτανοφρυδοῦσα.

γαιτανοφρύδης ἐπίθ. πολλαχ. γαιτανοφρύδ'ς
πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. γατανοφρύδης Ἰων. (Κρήν.) Κάρπ.
Μεγίστ. κ. ἄ. γατανοφρύδης Κῶς κ. ἄ. δαχτανοφρύδης
Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Θράκ. (Σηλυβρ.) κ. ἄ. γαιτανόφρυ-
δος πολλαχ. γαιτανόφρυδος Κρήτ. γατανόφρυδος Κύπρ.
ἄτανόφρυδος Κάρπ. κ. ἄ. βατανόφρυδος Κύπρ. δα-
χτανόφρυδος Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Θηλ. γαιτανοφρυδὴ
Σκυρ. γαιτανοφρυδοῦ Κρήτ. Σίφν. κ. ἄ. γατανοφρυδοῦ
Ἰων. (Κρήν.) Μεγίστ. κ. ἄ. δαχτανοφρυδοῦ Θράκ. (Σηλυβρ.)
Ἐκ τῶν οὐσ. γαιτάνι καὶ φρύδι καὶ τῆς παραγωγι-
κῆς καταλ. - ης. Ἡ μετακίνησις τοῦ τόνου εἰς τὸ γαιτα-
νοφρυδὴ διὰ μετρικὴν ἀνάγκην. Ἰδ. κατωτ.

Γαιτανοφρυδάτος, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Κυρὰ ψηλὴ, κυρὰ λυχνή, κυρὰ γαιτανοφρύδα...
βάνεις τὸν ἥλιο πρόσωπο καὶ τὸ φεγγάρι ἄστηθι
καὶ τοῦ κοράκου τὸ φτερὸ βάνεις ἀγγελοφρύδι

Πελοπν.

Ἀνοιξε, πόρτα τῆς ξανθῆς, πόρτα τοῦ μαυρομμάτας,
πόρτα τοῦ γαιτανοφρυδῆ τῆς ἀλυσοπλεγμένης

Κρήτ.

Ρωτοῦνε καὶ ξαναρωτοῦνε ποῦ νὰ ἔβρουν τέτοια κόρη,
τέτοια ξανθὴ, τέτοια σγουρὴ, τέτοια δαχτανοφρύδα,
πῶχει τὸ μάτι σὰν ἑλαῖά, τὸ φρύδι σὰ δαχτάνι

Σηλυβρ.

Ὅρκο τῆς κάνω τῆς ξανθῆς, ὅρκο τῆς μαυρομμάτας
κι ὅρκο τῆς γαιτανόφρυδης βραδεῖα νὰ μὴ τῆς λείψω
Ζάκ.

Μόνο μὲ πλούσια, μὲ ξανθὴ, | νὰ ἔναι τσαὶ γαιτανοφρυδὴ
Σκυρ.

γαιτανοφρύδι τό, πολλαχ. γαιτανοφρούιν Χίος
(Πυργ.) γατανοφρύδι Νάξ. (Ἀπύρανθ.) δαχτανοφρύδι
Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Θράκ. (Σαμακόβ. Σκοπ.) κ. ἄ. γαι-
τανόφρυδο πολλαχ. γατανόφρυδο Κῶς.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιτάνι καὶ φρύδι. Διὰ τὸν τύπ. γαι-
τανόφρυδο ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,180 κέξ.

Φρύδι κανονικὸν καὶ λεπτὸν καθὼς γαιτάνι ἐνθ' ἄν.:

Ἄσμ.

Βάνει τὸν ἥλιο πρόσωπο καὶ τὸ φεγγάρι στήθι
καὶ τοῦ κοράκου τὸ φτερὸ βάνει γαιτανοφρύδι

Ἡπ.

Δώδεκα χρόνια δούλεψα, ὅς τὸ μάτι δὲν τὴν εἶδα,
ὅς τὸ μάτι καὶ ὅς τὸ μάγουλο καὶ ὅς τὸ γαιτανοφρύδι
Θράκ. (Σαρεκκλ.)

